Die digitale Landesbibliothek Oberösterreich

oö landes bibliothek

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:
Director: Mag. Renate Plöchl
Deputy director: Mag. Julian Sagmeister
Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek
Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:
Email: landesbibliothek(at)ooe.gv.at
Telephone: +43(732) 7720-53100

TVNC ILLE. Craſſus eam diſputatiõis partem: qua oratorem dixit: in omni genere ſermonis ꝑfectum: defendit: & ſententiam Scæuolæ alio modo interpretatur. Carneades. hic libicus fuit. Cyreneus princeps iunioris academiæ Chryſippi diſcipulus: æthicæ ſe magis deuouit ꝙ phyſici ad eum quoqꝫ audiendum oratores pergebant: vt Laertius ſcribit. Clitomachus. carthaginenſis fuit: patriaqꝫ lingua Haſdrubal appellabat̃: Athenis aũt cõtendit quadraginta annos natus. audiuitqꝫ Carneadem ad tantũ autem peritiæ ꝓuectus eſt. vt vltra quadraginta volumina ſcripſerſit. Aeſchines. Charini tunicas vendentis ſiue Lyſaniæ filius Atheniẽſis fuit. Erat aũt in arte oratoriæ maxime exercitatus is nunqꝫ a Socrate diſcedebat. atqꝫ iõ de illo ſocrates dicere ſolebat ſolus nos nouit honorare aeſchines: fuit aũt a puero mire indolis: ac laboris patiẽtiſſimus. Metrodorus. is fuit atheniẽſis pictor: ideqꝫ phũs: & in vtraqꝫ ſcia (vt Pli. in lib. natu. hiſto. refert) magnæ auctoritatis: itaqꝫ cum. L. Paulus deuicto Perſe petiiſſ; ab atheniẽſib⁹ vti ſibi ꝙ ꝓbatiſſimũ phm mitterẽt ad erudiẽdos liberos metrodorũ elegerũt. ꝓfeſſi eũdẽ in vtroqꝫ deſiderio p̃ſtãtiſſimũ: qđ ita paulus ꝙ; iudicauit. Auditor panætii: q ſcipionis aphricani p̃ceptor fuit: & quẽ cicero imitatus ẽ in officiis. Critolaus & Diodorus hi naturã deoꝝ pœnitus ſuſtulerunt Vñ Diodo. atheos ẽ appellatus. A gubernaculis ciuitatũ: qđ ꝓpriũ phi eſſe dicerẽt. Vñ plato dicere ſolebat. Tũ demũ beatũ orbẽ futurũ cũ aũt ſapiẽtes regnare aut reges facere cœpiſſent. Detrudi: q̃ſi ex alta ſcia: In aliqđ priſtinũ amare ſit̃ & vrbane dixit. i. tanqꝫ orator in vile miniſteriũ deiiciẽdus eſſet: & hoc eſt laborẽ magnũ & ignominioſum dignus ſuſtinere. Sed neqꝫ ego. Scđa ps eſt: vbi oñdit cur ſcæuolæ nõ aſſentiat̃. Gorgiam: librũ plato cõpoſuit. quẽ gorgiã inſcripſit. in quo diſputat rhetoricã nõ eẽ artẽ ſed ydolũ & vmbrã artis. adeo vt eã comparet coquinæ: & iõ dicit irridẽdis. queadmodũ eñ coquus quandã habet codiẽdorũ expientiã: ita rhetoricã diciti quãdã expientiã habere dicẽdi. Verbi eñ cõtrouerſia. ſ. oratoris. Dicunt eñ iſti græculi. Si diſerte de cauſis loquit̃: orator eſt: ſi de phia phũs: nec intelligũt propriũ oratoris eſſe: diſtincte: ornate: & copioſe dicere. Siue ergo qs de cauſis: ſiue de phia: ſiue de alio quocũqꝫ genere tractat: dummodo id diſtincte: ornarte: copioſeqꝫ faciat: orator appellãdus eſt. Nam ſi quis: p̃ſuppoſito nõ tamen conceſſo: vt ſicut ipſi dicunt: oratoris ſit: qui aut in iudicio: aut apud populum: aut in ſenatu copioſe loqui poſſit: tamen huic ipſi multum tribuant neceſſe eſt. Non eñ ſine verbis copioſe loqui poterit verba aũt ſunt rerum: igit̃ ſine cognitiõe rerum copioſus eſſe nõ poterit. In iure aut in iudiciis: quãtũ ad iudiciale genus: ſiue de re iudicãda quærat: ſiue de re iudicata. iudicanda quantũ ad ius: iudicata ꝙtũ ad iudicia. Apud pplm. ꝙtum ad demonſtratiuũ. In ſenatu: ꝙtum ad deliberatiuũ genus. Neqꝫ eñ ſine ꝑtractatione: ꝓbat neceſſe eſſe vt multa tribuant oratori. & hic innuit politicã: aut exiguam æthice philoſophiæ partem. Hæc aũt ſunt philoſophi ꝓpria. igit̃ ſi copioſus eſſe debet orator: hæc quoqꝫ tenere neceſſe eſt. Legum. lex eſt generale ppl̃i ius: aut plæbis rogante magiſtratu. Morum: quod in ciuitatibus fieri ſolet: vt pactum: par: æquum: iudicatũ. Ius duplex eſt: diuinũ & humanũ. Ius diuinũ dicit̃ religio: & omnis cerimonia. Ius humanum diuidit̃ in pietatem: gratiam: vindicationẽ: obſeruantiã: veritatem & fidem. Neqꝫ natura hoim incognita: per qđ hoim affectus: vel ad iram: vel ad miſericordiam concitare: & flectere poſſit. quod eſt phyſici proprium. id etiam orator tenere debet. vt cognoſcat cholericum ad iram facile incitari. ſanguinem ad miſericordiam. phlegmaticum ad metum.

Non ſum inqd neſcius Scęuola iſta inter gręcos dici & diſcæptari ſolere. audiui enim ſummos homines cum quęſtor ex macedonia veniſſem athenas: florente academia vt temporibus illis ferebatur: quod eã Carneades & Clitomachus & Aeſchines obtinebant. Erat etiam Metrodorus: qui cum illis vna etiã ipſum illum. Carneadem diligẽtius audierat hominẽ omniũ in dicẽdo. vt ferebatur. acerrimum et copioſiſſimũ. Vigebat auditor Panætii illius tui Mnexarchus: & peripatetici Citrolaus et Diodorus. Multi erãt p̃terea p̃clari in phiã: & nobiles: a qbus oĩbus vna pene voce repelli oratorẽ a gubernaculis ciuitatis: excludi ab oĩ doctrina rerũqꝫ maioꝝ ſcia ac tãtũ in iudicia et cõciũculas: tãqꝫ in aliqđ priſtinũ detrndi & cõpigi videbaꝫ. Sed ego neqꝫ illis aſſentiebar: neqꝫ harũ diſputationũ inuẽtor & p̃ncipi lõge oĩm in dicẽdo grauiſſimo: et eloquẽtiſſimo Platoni: cuius tũ Athenis cuꝫ Carneade diligẽtius legi gorgiã: quo in libro in hoc maxĩe admirabar platonẽ: ꝙ mihi in oratoribus irridẽdis: ipẽ eẽ orator ſũmus videbat̃. Verbi. n. cõtrouerſia tãdiu torqt hoĩes gręculos: cõtẽtionis cupidiores ꝙ veritatis. Naꝫ ſi quis hũc ſtatuit eẽ oratorẽ q tãtũmõ in iure aut in iudiciis poſſit: aut apđ ppl̃m: aut in ſenatu copioſe loq: tñ huic ipi multa tribuat et cõcedat: neceſſe ẽ. Neqꝫ eñ ſine multa pertractatõe omniũ reꝝ pu. neqꝫ ſine legũ morũ iuris ſcia: neqꝫ natura ho